

Олег ОЛЕКСЕНКО,
здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»
спеціальності «Облік і опродаткування»
Науковий керівник: **Стендер С.В.,**
канд. екон. наук, доцент
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Реформування бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів, створення нової нормативної бази бухгалтерського обліку вимагає рішення цієї проблеми на національному рівні. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ; англ. IFRS – International Financial Reporting Standards) виступають на даний момент ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність суб'єктів господарювання, створює достовірну базу для визнання доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, яка надає можливість об'єктивно розкривати і віддзеркалювати існуючі фінансові ризики у звітуючих суб'єктів, а також порівнювати результати їх діяльності в цілях забезпечення адекватної оцінки їх потенціалу та ухвалення відповідних управлінських рішень.

Удосконалення форм і змісту фінансових звітів є результатом інтенсивного пошуку ефективних механізмів прийняття зважених управлінських рішень. Інформаційне забезпечення є необхідним для підвищення обґрунтованості управлінських рішень. Основним джерелом інформації про діяльність суб'єкта підприємницької діяльності та його фінансовий стан є фінансова звітність. Формування ринкової інфраструктури в Україні поставило нові вимоги до фінансової звітності.

На сьогодні відсутній чіткий інструментарій для бухгалтерів щодо практичного застосування вимог МСФЗ для складання фінансової звітності. Сюди відноситься формат звітності, який необхідно застосовувати,

рекомендації з першого застосування МСФЗ, порівняння національних та міжнародних стандартів для кращого розуміння вимог останніх, роз'яснення специфічних норм визначених МСФЗ, термінології, наявність методик трансформації фінансової звітності та методик аудиту звітності складеної за МСФЗ та інші.

Для адекватного застосування МСФЗ необхідно розробити нормативне забезпечення з бухгалтерського обліку, що є важливим завданням, яке покладається на Міністерство фінансів України та Національний банк України. Дане завдання також передбачено Меморандумом. Для його успішного виконання необхідне також залучення фахівців не лише регуляторних органів, а й науковців та практиків, а також членів професійних організацій.

Важливо зрозуміти, що вказані заходи є лише шляхом до безпосереднього запровадження МСФЗ, і аж ніяк не спрямовані на врахування національних інтересів та інституціональних особливостей.

Вирішення поставлених завдань досягнуто на основі застосування загальнонаукових методів дослідження: порівняння – для визначення відмінностей та спільних рис явищ, які досліджуються; групування – для визначення концептуальних ознак об'єкта дослідження; синтезу та аналізу – задля деталізації об'єкта дослідження, шляхом його складання на частини; монографічний метод – задля більш детального вивчення об'єкта дослідження; розрахунковий – задля розрахунку майбутніх економічних ефектів.

Основна ідея МСФЗ – створення правил ведення обліку і складання звітності, що дозволяють продемонструвати зацікавленим особам, перш за все, економічний зміст фактів господарського життя компанії. Таким чином, кажучи про концептуальні основи Міжнародних стандартів, ми повинні, в першу чергу, розібратися з тим, чому можна окремо говорити про економічний і юридичний зміст фактів господарського життя підприємства, в чому полягає економічний сенс господарських операцій підприємства, що зацікавлені особи можуть дізнатися про фінансове положення підприємства, зрозумівши його економічні

характеристики, і яка інформація при цьому залишиться "комерційною таємницею" від них.

Слід виділити такі першочергові потреби керівників і бухгалтерів підприємств в МСФЗ:

1. Звітність будь-якого підприємства повинна бути складена як по вітчизняних стандартах, так і по стандартах країни партнера – це цілком зрозуміла вимога, прийнята у всіх країнах світу.

2. Працюючи у філії іноземного підприємства, бухгалтер повинен підготувати звіт, який ввійде до загальної звітності материнської компанії за кордоном, складеної по міжнародних стандартах, і тут не повинно бути неузгодженості або суперечностей.

3. Іноземні партнери, зацікавлені в співпраці, захочуть ознайомитися із звітністю вашого підприємства, і якщо вона буде складена тільки по законодавству України без урахування стандартів IAS, то це буде їм незрозуміло.

4. Якщо підприємство хоче продавати свої акції в інші країни, то за правилами міжнародної практики, треба спочатку представити свою звітність за три останні роки по міжнародних стандартах.

5. Під час пошуку потенційних іноземних партнерів, для більш тісної співпраці можна оцінити фінансове положення підприємства, для чого треба уміти читати статті балансу за МСФЗ.

Фахівці зазначають, що концепція прийняття міжнародних стандартів може по-різному тлумачитись в країнах з перехідною економікою, це може завадити суворому та однаковому застосуванню МСФЗ. Істотною причиною запровадження МСФЗ є вади, притаманні вітчизняним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку (П(с)БО). Концептуальна суперечність П(с)БО полягає у їхньому спрямуванні на регламентацію бухгалтерського обліку, а не на регламентацію складання і подання фінансової звітності.

Відобразимо позитивні сторони застосування МСФЗ як для суб'єктів господарювання (рис. 1), які складають фінансову звітність, так і для зовнішніх

користувачів, які зазначені працівниками Міністерства фінансів України.

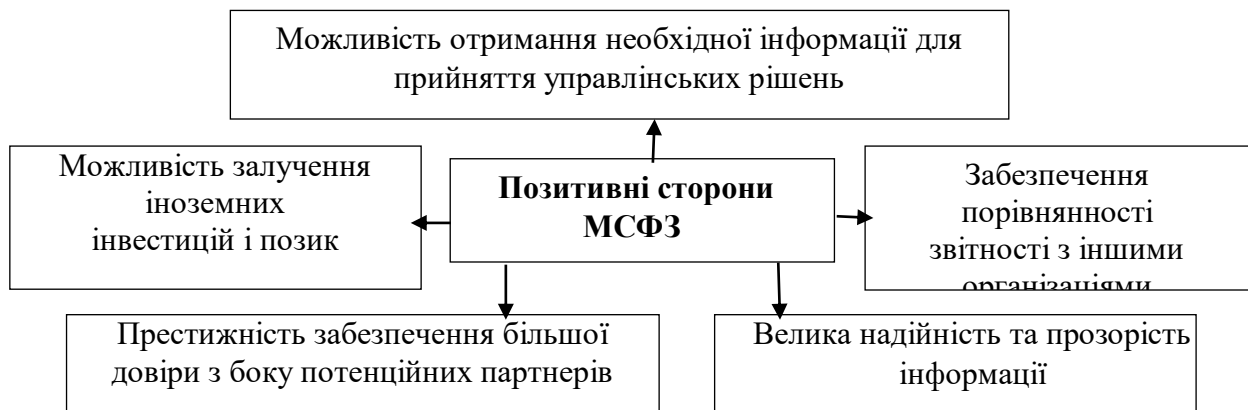

Рис. 1. Позитивні сторони застосування МСФЗ

Складаючи фінансову звітність за міжнародними стандартами вперше, керівники підприємств та бухгалтерські служби можуть стикнутися з цілою ланкою проблем і основними з яких є наступні:

- відсутність кваліфікованих фахівців, які можуть розуміти і застосовувати МСФЗ. Причому мова йде не лише про підготовку звітності, а й про використання і розуміння її. Найбільш результативним методом навчання МСФЗ є навчання у процесі впровадження стандартів в конкретній компанії;

- виникнення додаткових витрат внаслідок потреби у придбанні нового програмного забезпечення, за допомогою якого складання звітності значно полегшило роботу персоналу та зменшило можливість допущення помилок;

- необхідність у зборі додаткової інформації, яку вимагають МСФЗ, включення до посадових обов'язків працівників підрозділів додаткових функцій;

- складність окремих стандартів. Найбільш важкі для сприйняття на сьогодні елементи МСФЗ;

- стандарти, присвячені відображенню у звітності фінансових інструментів, зокрема вкладень у цінні папери, похідних інструментів, дебіторської та кредиторської заборгованості. Складність також полягає ще й у тому, що активи і зобов'язання мають бути оцінені за справедливою вартістю, що є складним завданням для вітчизняних фахівців.

Крім того, власнику або керівнику підприємства необхідно виробити

правильну стратегію впровадження МСФЗ. Існує два основних підходи до вирішення питання про переведення вітчизняної фінансової звітності на міжнародні стандарти, а саме:

- трансформація бухгалтерської звітності, складеної відповідно до стандартів МСФЗ;
- конверсія або ведення паралельно з національними стандартами управлінського обліку відповідно до МСФЗ.

Оскільки важливим є саме результат, тому підприємство має право на свій розсуд обрати найбільш зручний для себе метод. Одні підприємства обирають перший шлях, у тому випадку, коли потрібно періодично, раз на квартал або раз у рік отримувати звітність відповідно до МСФЗ. Інші, йдуть шляхом, який дозволяє оперативно отримувати звітність відразу в двох стандартах, і, таким чином, застосовувати звіти в управлінні підприємством, розробці планів та бюджетуванні тощо.

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення 18.10.2022).
2. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні : аналіз стану та перспективи розвитку: Монографія. К.: Центр учбової літератури, 2017. 522 с.
3. Левченко В.П. Перехід на МСФЗ як елемент стратегії розвитку ринку небанківських послуг. Ефективне регулювання ринку фінансових послуг – шлях до Європейської інтеграції : матер. Міжнар. конф., 8 грудня 2009 р. URL: <http://www.dfp.gov.ua>.
4. Склярова І.С. Удосконалення методики складання фінансової звітності/ І.С. Склярова. *Науковий вісник Херсонського державного університету «Управління розвитком»*. 2013. № 15(155). С. 83-85.